

GRUDEN O SUZANI GORNJEGRAJSKI

Josip Valentin Gruden¹ je s preučevanjem zgodovine in objavami svojih izsledkov pogosto pritegnil pozornost znanstvenih krogov. Rezultati, do katerih se je dokopal, so mnogokrat odpirali nove poglede na posamezna raziskovalna vprašanja. Zaradi svojega modernega pristopa k raziskovanju (uvajanje objektivnosti, odkrivanje novih arhivskih virov) in objavljanju izsledkov je pritegnil pozornost tako tistih, ki jih je zgodovina zanimala, kot tudi preprostega ljudstva, ki je z lahkoto sledilo njegovim zapisom, pisanim v poljudnem domačem jeziku.

Gruden se je zaradi želje, da bi lahko še globlje posegel v predmet raziskovanja, posvetil odkrivanju in preučevanju arhivskih virov. Poleti 1906 je prvič obiskal furlanske arhive, večkrat je delal v nadškofijskem in kapiteljskem arhivu ter nadškofijski in mestni knjižnici v Vidmu, obiskal je tudi arhive v Benetkah, San Danielu in Čedadu ter končno pregledal arhivsko gradivo za slovensko zgodovino v vatikanskem arhivu.

Plod teh arhivskih študij so številne razprave o protestantizmu na Slovenskem, med katere sodi tudi poglavje o Suzani Gornjegrajski. Izsledke o mekinjski opatinji je prvič objavil leta 1906,² dopolnitev oziroma arhivalne doneske, kot jih je sam poimenoval, pa tri leta pozneje.³ Na podlagi virov je predstavil vsaj del življenjske zgodbe opatinje Suzane, ki je bila plemiškega rodu. Že v uvodu v spis je leta 1906 pojasnil, do kakšnega arhivskega odkritja se je dokopal:

1 Glej portret Grudna (1869–1922) v tej številki, str. 337 sl.

2 Josip Gruden. Suzana Gornjegrajska: epizoda iz reformacije dobe. *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko* 16, 1906, št. 5–6, str. 121–128.

3 Josip Gruden. Dodatek k »Suzani Gornjegrajski«. *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko* 19, 1909, št. 1, str. 49–52.

[Str. 121] Za zgodovino 16. stoletja leži še ogromno, neizčrpano gradivo v raznih furlanskih arhivih. Za svojega bivanja v Vidmu ob letošnjih počitnicah sem pregledal zlasti tamošnji nadškofijski in kapiteljski arhiv, pa nadškofijsko knjižnico. Že površni pregled mi je odkril celo vrsto velevažnih zgodovinskih spomenikov, ki jih hočem objaviti in raztolmačiti na teh listih. Za danes le malo epizodo iz reformacijske dobe, ki se tiče mekinske opatinje Suzane.

Listine nadškofijskega arhiva, ki poročajo o tej glasoviti samostanski prednici, tvorijo cel zveženj (*Chiese a parte imperii. Vol. I. fasciculus: Minchindorf.*) in se nanašajo zlasti na kanonični proces, ki ga je proti njej naperil akvilejski patriarh Janez Grimani (vladal 1546–1593) (*Acta processus contra Susannam Oberburgerin*). Posebno zanimiva sta priložena dva zvezka deloma pisanih, deloma tiskanih lutrovskih brošuric in pesmij, ki jih je patriarh Frančišek Barbaro zaplenil v njeni sobi (2 fasc. z naslovom: *libri colligati et inventi in thalamo sororis Susanae. Minckendorf 15. Oct. 1593*). Iz teh virov dobimo jasno podobo o vseh dogodkih, ki so tedaj vznemirjali mekinski samostan in slednjič povzročili, da je bila opatinja Suzana od svoje oblasti odstavljena.

V dodatku tri leta pozneje pa je pojasnil, v kakšnem stanju so furlanski arhivi:

[Str. 49–50] *Ker nadškofijski arhiv v Udine ni urejen, je raziskovalec več ali manj vedno odvisen od slučaja. Ob zadnjem bivanju v Furlaniji sem zopet našel nekaj listin, ki izpopolnjujejo že objavljene podatke o glasoviti mekinski opatinji (Chiese a parte Imperii Vol. I., II., III., etc.).*

Kdo je bila Suzana Gornjegrajska?

Suzana je bila plemiškega rodu. Njen oče je bil neznani pripadnik rodbine Oberburgerjev, ki je imela več gradov in posesti ob Pivki na Notranjskem, priimek pa naj bi rodbina dobila po Gornjem Gradu pri Ložu ali v Istri. Po materi je bila v sorodu z Gallenbergi, ki so bili dedni odvetniki mekinjskega samostana, in v 16. stoletju tudi vodilni protestantski plemiči na Kranjskem. Rodbinska zveza z Gallenbergi naj bi jo po eni strani pripeljala v red mekinjskih klaris in jo povzdignila do časti opatinje, po drugi strani pa je povzročila tudi njen padec. V samostanu

naj bi bila že dlje časa, predno so jo, po smrti opatinje Katarine, redovnice pod vplivom Jošta Jakoba Gallenberga 27. decembra 1583 izvolile za opatinjo mekinjskega samostana.

Protestantski vplivi na njeno miselnost in delovanje so postali opazni pred letom 1590. Kazali so se predvsem z njenem zbiranjem, prebiranjem in prepisovanjem protestantskih knjig. Poleg tega je sorodniku Joštu Jakobu Gallenbergu iz samostanske blagajne namenila 3000 goldinarjev »v korist božjo in samostansko«, on pa je denar posredoval kranjskim deželnim stanovom za vzdrževanje protestantskih predikantov in protestantskega šolstva.

Takšno opatinjino početje kaže na samovoljno gospodarstvo, ostale okoliščine pa kažejo na to, da je bila njena miselnost še vedno precej oddaljena od načel protestantizma. Poleg protestantskih tekstov je namreč prepisovala še Marijine pesmi, praznoverne reke in zagovore ter se opremljala s kabalističnimi in čarovniškimi znamenji. Opravljala je tudi razne posebne katoliške pobožnosti in verske dolžnosti.

Proces proti mekinjski opatinji Suzani Gornjegrajski

Protestantskih vplivov družine Gallenberg je bila opatinja Suzana najverjetneje deležna daljši čas, ideje protestantizma pa so se v njenih dejanjih začele kazati v začetku 90. let 16. stoletja, ko so bile na patriarha Janeza Grimanija naslovljene prve pritožbe.

[Str. 122] *Okoli l. 1590. pa so pričele dohajati na patriarha tožbe o mekinjski prednici, češ »da zapravlja samostansko premoženje, da ž njim podpira svoje lutrovske sorodnike, da vabi heretike v samostan« i.t.d.*

Mekinsko opatinjo Suzano naj bi okoli leta 1590 pri oglejski cerkveni oblasti prvi ovadil arhidiacon Polidor de Montagnana, ki je avgusta 1592 po patriarhovem nalogu vodil proti njej pripravljano preiskavo:

[Str. 122] *Zdi se, da je ovadbo napravil tedanji arhidijakon Polidor pl. Montagnana, kateri je pozneje še večkrat imel opraviti s to afero. Duhovska oblast izprva ni strogo postopala proti Suzani, temuč je s posredovanjem arhidijakona Polidorja le zahtevala, da se odpove vodstvu samostana. Morda je grožnja s preiskavo toliko vplivala na opatinjo, da je v roke Poli-*

dorja pl. Montagnana in vpričo dveh lutrovskih sorodnic »zaradi starosti« resignirala na svoje dostojanstvo.

Konec leta 1591 ali v začetku leta 1592 je Suzana kot opatinja mekinjskega samostana odstopila, čeprav je kasneje svoj odstop zanikala (najverjetneje zaradi vpliva protestantskih sorodnikov). Ker se je po njeni vrnitvi na mesto opatinje gospodarjenje s samostanskim premoženjem vrnilo v stare tire, je bil patriarh prisiljen strožje nastopiti in je ukazal temeljitejšo preiskavo primera:

[Str. 122–123] *Iz zapisnika o tej preiskavi in iz poznejšega poročila patriarha Frančiška Barbara posnemamo, da povod ni dalo toliko osebno mišljenje mekinske opatinje, kolikor bojazen, da se Gallenbergi z njeno pomočjo samostana popolnoma ne polaste. Patriarh opisuje položaj s sledečimi besedami: »Neki heretik, mogočni in plemeniti Gallenberg, si je pod pretvezo, da je potomec ustanovitelj tega samostana, lastil zaščitništvo (advokacijo) in lastninsko pravico v tem kraju in se je v sporazumu z opatinjo svojo sorodnico polastil vsega samostanskega premoženja.« Bila je torej nevarnost, da mekinski samostan zadene sekularizacija, kakor je zadela v tistih časih premnogo drugih samostanov in škofij.*

Za komisarja v preiskavi je patriarh imenoval stiškega opata Lovrenca Rainerja (stiški opat je bil med letoma 1580 in 1603), ki se je odlikoval po svoji odločnosti nasproti protestantom. Svojega dela v mekinjskem samostanu se je lotil 14. novembra 1592, ko je začel z zasliševanji samostanskih duhovnikov in redovnic, javni tožitelj v preiskavi pa je bil Tomaž Porta. Zaslišani so poročali o delu opatinje:

[Str. 123–124] *Šimen Ungar, kapelan kamniški in izpovednik mekinski, poroča, da je v samostanu 50 redovnic,⁴ ki so že storile obljubo (»profesae«), in ena novicinja. Vse žive krščansko. Opatinja občuje z luterani in jih vabi na obed.*

Avguštin Tomadič, vikar neveljski: Opatinja je delila med svoje sorodnike samostansko premoženje. Enkrat se je bila že odpovedala svoji časti zaradi starosti pred arhidijakonom Polidorjem in vpričo dveh sorodnic, ki sta luteranki.

4 Josip Gruden v Dodatku k »Suzani Gornjegrajski« popravlja podatek z besedami: »Bodi tudi tu pripomnjeno, da je bilo v samostanu takrat pet nun s slovesnimi obljubami in ne 50, kakor ondi pomotoma stoji.«

15. novembra. Lucija Ursulina, mekinska redovnica, izpove: Opatinja je vladala devet let. Samostansko premoženje upravlja Jakob de Golimberch, strasten luteran in hud nasprotnik cerkve. Nekdaj so bili Galenberžani zaščitniki mekinskega samostana. Odkar so postali heretiki, pa se hočejo le polastiti samostanskega premoženja. Opatinja jim je naklonjena, sicer se je pa še držala krščanskih navad in je trikrat na leto šla k izpovedi.

Slično izpovedo druge redovnice (Gertrudis Radouzhin, Elisabetha Brachisin, Livia Riccia de Gorizia, Laura Cornesina de Gradisca i.dr.). Novega v njih izjavah ni najti. Ena je sporočila, da je opatinja večkrat sama prepisovala lutrovske knjige. – Vse to je slednjič potrdil tudi Gašper Freydenchuss, ki je bil istotako zaslišan.

Iz izpovedi je možno razbrati, da je opatinja Suzana res simpatizirala s protestanti, jih vabila na obede, prepisovala protestantske knjige ter dopuščala, da se je sorodnik Gallenberg vmešaval v samostanske zadeve in gospodaril po svoje, po drugi strani pa je še vedno živela po krščanskih navadah, prav tako ostale redovnice v samostanu.

Na podlagi Rainerjevega poročila o preiskavi v Mekinjah je akvilejski patriarh razsodil in o tem pisno obvestil arhidiakona Polidorja de Montagnano. Suzana Oberburger je bila razrešena z mesta opatinje samostana, volitev nove pa je bila prepovedana. Na mesto upraviteljice mekinjskega samostana je imenoval sestro Katarino, redovnico sv. Klare iz Škofje Loke, ki jo je moral arhidiakon vpeljati. Mekinjske redovnice so jo bile dolžne sprejeti in ji biti pokorne, sicer jim je grozilo izobčenje. Patriarhov odlok je arhidiakon de Montagnana lahko izvršil šele spomladi 1593 in o tem poročal v Oglej:

[Str. 124–125] Dne 22. aprila zjutraj sem se podal v Mekine z Ludovikom Kamilom Suardo, vicedomom kranjskim. Sklicala sva konvent in zahtevala, da Suzana prizna resignacijo, katero je bila storila. Ko ni pri-govarjanje nič pomagalo, se je rozsodba prečitala v kapeli pred sv. Rešnjim Telesom. Suzana se je ustavljala, izgovarjala se je, da je že svoje poslance v tej zadevi poslala k patriarhu, in je vpila, »da raje glavo da, kot, da se podvrže«. Nato je bila izobčena. Zaprla sva jo v celico in prepovedala drugim redovnicam ž njo občevati. Ker bi škodovalo, če bi se opatinja vzela iz drugega samostana, je bila takoj izvoljena Jedert Radovič, ki je postarna, resna in že 29 let v samostanu (»Gertrud Radouzhin, virgo provecta, gra-

vis, vicesimum nonum annum in habitu»). Toda Suzana se je še vedno ustavljala, vpila in napravljala sitnosti. Da bi ne povzročila še večjih homatij, sem jo ukazal spraviti na voz in odpeljati v drug samostan. Izjavila je, da hoče odslej med svetom živeti. Prosim, da se nova prednica potrdi in imenuje za nunskega izpovednika o. Andrej Malopieri, kapucin.

Leta 1593 je patriarha Janeza Grimanija nasledil Frančišek Barbaro, ki je meseca oktobra istega leta obiskal Mekinje in osebno preveril, kakšne razmere vladajo v samostanu. Iz njegovega vizitacijskega poročila, ki ga je 29. junija 1594 naslovil na papeža Klemna VIII., izvemo nekaj o nadaljnji usodi Suzane Gornjegrajske:

[Str. 125–126] »Ob tolikem neredu si nisem mogel drugače pomagati, kakor da sem, ne glede na odpor, ki sem ga pričakoval, nenadoma odpravil opatinjo iz tega samostana in jo poslal drugam, odvzemši ji aktivno in pasivno volilno pravico in vse druge privilegije. Ukazal pa sem, da se ji daje hrana in obleka iz tega (mekinskega) samostana in se tudi poravnajo stroški za zidavo ene sobe, kjer je bila, kakor v novem zaporu vedno zastražena (facendogli soministrar il vito, ed il vestito del monastero e la spesa pe'edifizatione d'una stanza, dove come in nuovo carcere doveva lei esser sempre custodita).« Tisti kraj, kamor so pripeljali Suzano, je bila po vsej priliki Škofja Loka.⁵ Tamkaj je bil namreč tudi samostan klaris, o katerih poroča patriarh »da so lepega življenja in da se samostanska disciplina z ozirom na druge kraje lahko imenuje vzorna«. A pravi tudi, »da so redovnice zelo revne in žive v silno siromašnih razmerah, katere pa prenašajo z veliko potrpežljivostjo«. Zaradi tega je umljivo, da patriarh ni hotel obremeniti revnega samostana, temuč je odredil, da nosi stroške za preskrbljevanje odstavljene opatinje bogatejši mekinski samostan. Iz vsega poročila je videti, da je bilo ravnanje s Suzano dostojno, čeprav njeno bivanje v Škofji Loki ni bilo prostovoljno. Duhovska oblast ni zahtevala nič drugega, kot njeno odpoved. Ker se je tej brezmiselno in nasilno ustavljala, je še le nastopila kazen v obliki zapora v škofjeloškem samostanu. Zaželeno prostosti, iti zopet med svet, ji niso dali, ker se ni strinjalo s tedanjimi nazori o svetosti redovnih obljub.

5 Josip Gruden v Dodatku k »Suzani Gornjegrajski« ta podatek popravlja, saj je patriarh Suzano odpeljal v Velesovo in ne v Škofjo Loko.

Z odpravo opatinje Suzane pa se mir še ni povrnil v mekinski samostan. O razmerah, ki so po njenem odhodu ondi vladale, poroča Frančišek Barbaro: »Novoizvoljeno prednico sem jaz potrdil. Vendar do mojega prihoda (14. oktobra istega leta) ni našla pokorščine v svetnih zadevah, katere si je še vedno z vso silo prisvajal pl. Gallenberg. Tudi strankarstvo med redovnicami je od dne do dne naraščalo, ker je odpuščena opatinja s posredovanjem imenovanega Gallenberga spravila na svojo stran nekatere mlajše nune, ki so se v nadi, da bodo mogle svobodnejše živeti, nje še vedno držale in se ustavljale novoizvoljeni in potrjeni prednici.«

Iz poročila lahko tudi razberemo, da so se v času patriarhovega bivanja v samostanu nasprotja nekoliko pomirila, protestantskemu plemiču pa je bila odvzeta uprava samostanskega premoženja:

[**Str. 126**] *»Gallenberg, ki je bil oropan pomoči odpuščene opatinja, zdaj ni imel več upanja, da izvrši, kar je nameraval, in je nehal nadlegovati samostan, čeprav je po moji vrnitvi v Italijo iznova začel pritiskati na uboge redovnice. Nisem opustil, da bi se ne skrbelo za njih obrambo po večših in zanesljivih osebah.«*

Patriarh je dal med bivanjem v samostanu zapleniti in inventarizirati tudi zapuščino odstavljene opatinje Suzane.

[**Str. 126**] *»Ukazal sem napraviti inventar o vseh rečeh, ki so se našle v njeni sobi. Med njimi je bilo mnogo dragocenostij, kakor srebrnina in lepo pohištvo. Vse je bilo kot samostansko premoženje izročeno sedanji opatinji, in na ta način so se razmere v tem kraju zopet pomirile in uredile.«*

Med zanimivejšimi »najdbami« v Suzanini sobi, ki jih je patriarh zasegel, so bili listi z različnimi praznovernimi reki, čarovniškimi in kalistiškimi znamenji, zagovori proti nevihti, boleznim ali črvom, in dva zvezka protestantskih brošuric. V prvem zvezku so bile tiskane, v drugem pa pisane brošure, in sicer večinoma pesmi v nemškem jeziku z nekaj latinskimi dodatki. Slovenskih knjig ali pesmi med njimi ni bilo. Zasežene pesmi so služile kot protestantska propaganda, za katero je bilo značilno, da je melodijam katoliških pesmi napisala novo protestantsko besedilo. Na tak način so »popravljali« predvsem pesmi o svetnikih, Materi Božji in romarske pesmi, ki jim niso ugajale.

Za konec ...

Proces proti Suzani Gornjegrajski je potekal v treh stopnjah. Avgusta 1592 je potekala pripravljalna preiskava, ki jo je vodil arhidiakon Polidor de Montagnana [regist št. 1, tj. povzetek], in se je zaključila s prostovoljnim odstopom opatinje. Preiskava ni bila toliko usmerjena v Suzanino protestantsko mišljenje, temveč v svojevoljno gospodarjenje s samostanskim premoženjem. Znesek 3000 goldinarjev je bil glavni kamen spotike, saj ga je Jošt Jakob Gallenberg, zaščitnik mekinjskega samostana, z dovoljenjem opatinje vzel iz samostanske blagajne in ga naložil »v korist cerkve in konventa«. V resnici je dal Gallenberg 3000 goldinarjev kranjskim deželnim stanovom, ti pa so denar najverjetneje namenili za vzdrževanje predikantov in protestantskega šolstva. Leta 1598 so morali stanovi na ukaz nadvojvode Ferdinanda vsoto vrniti samostanu [regist št. 12].

Novembra 1592 se je vršila druga preiskava proti Suzani, ki jo je vodil stiški opat Lovrenc Rainer. Končala se je z razsodbo oglejskega patriarha Janeza Grimanija, ki je decembra 1592 Suzano razrešil z mesta opatinje mekinjskega samostana. Suzana je od razrešitve dalje še naprej živela v Mekinjah kot navadna redovnica. Vse pritožbe njenih zaščitnikov in prijateljev [regist št. 2, 3] so bile zaman. Tudi Suzana ni počivala. Nenehno je nasprotovala novi opatinji Jeri Radovič, proti njej ščuvala druge redovnice in sploh povzročala zdrahe. Novi oglejski patriarh Frančišek Barbaro je kmalu po zasedbi svojega položaja vizitiral mekinjski samostan. Zaradi razmer, ki so vladale v samostanu, je dal Suzano 18. oktobra 1593 odpeljati v Velesovo [regist št. 5], kjer je prebila skoraj eno leto. Mekinjski samostan za njeno bivanje ni plačeval obljubljenih oskrbnine, zato jo je velesovska prednica 1. septembra 1594 odpustila [regist št. 8]. Suzana Gornjegrajska je odšla v Kamnik in nekaj časa živela od podpore sorodnikov in drugih ljudi, nenehno pa zahtevala, da jo ponovno sprejmejo v mekinjski samostan.

Leta 1595 ji je nadvojvoda Ferdinand z odredbo dovolil vrnitev v mekinjski samostan [regist št. 10, 11], čeprav redovnice niso bile navdušene nad to odločitvijo. Suzana je tudi po ponovnem sprejemu v sa-

mostan še naprej nasprotovala novi opatinji oziroma svoji naslednici Jeri Radovič [regest št. 13]. Glede na ohranjene arhivske vire je leta 1600 še živela v Mekinjah.

Regesti listin, povezanih s procesom proti Suzani Gornjegrajski

[Št. 1] 1592, avgust 7., s.l.:

Polidor de Montagnana, najvišji arhidiakon, je pričel preiskavo proti Suzani Oberburg. Redovnici Jera Radovič in N. Ambšel iz Kamnika sta povedali, da je nekega dne Jakob Gallenberg prišel v samostan, strgal pečate z blagajne in z dovoljenjem prednice vzel 3000 goldinarjev, ker naj bi jih naložil v korist samostana (*in bonum domus Dei vel monasterii*).

[Št. 2] 1593, april 4., Ljubljana:

Plemiči Volf Thurn, Ludvik Thurn, Jakob Lamberg, Lovrenc Paradeiser, Andrej Raunach, Franc Oberburg in Jakob Purgstall so se pritožili proti razsodbi Polidorja de Montagnana, povezani z opatinjo Suzano, ter zahtevali Polidorjevo izločitev iz preiskave, ker naj bi bil Suzani sovražen. Namesto njega so za komisarja patriarhu predlagali stiškega opata Lovrenca Rainerja ali gorenjskega arhidiakona Gašperja Freudenschussa, obtoženki pa naj bi se dovolila obramba.

[Št. 3] 1593, junij 5., Ljubljana:

Lovrenc Paradeiser, Andrej Oberburg in Franc Oberburg so zagovarjali svojo sorodnico Suzano, saj naj bi bila ta katoličanka, ki je živela po navodilih katoliške vere in redovnih pravilih sv. Frančiška, vsak dan naj bi molila rožni venec, hodila k izpovedi in sv. obhajilu. Polidor de Montagnana naj bi jo sovražil in ji delal krivico. Skupaj s Tomažem Porto naj bi vodil preiskavo, ne da bi zaslišal Suzano, in jo s tem oropal položaja opatinje. Od oglejskega patriarha so zahtevali, naj Suzano postavi nazaj na mesto opatinje, preiskavo pa poveri nepristranskemu sodniku, sicer se bodo morali pritožiti v Rim.

[Št. 4] 1593, junij 28., s.l.:

Andrej Nepokoj, župnik v Celju, je sporočil Suzani, da se želi potegovati zanjo in jo prosi za potrpežljivost.

[Št. 5] 1593:

Oglejski patriarh Frančišek Barbaro je 15. in 16. oktobra ob vizitaciji vodil preiskavo proti Suzani. – 17. oktobra je ukazal, naj Suzano odpelejo v Velesovo, ker v Mekinjah povzroča zdrahe med redovnicami in se zoperstavlja novi opatinji. – Naslednjega dne je patriarh poslal Polidorja de Montagnana in Gašperja Freudenschussa v Mekinje z ukazom, naj Suzana zapusti samostan. V zaprtem vozu s štirimi konji so jo odpeljali v Velesovo. Tega dne je patriarh vizitiral še njeno celico.

[Št. 6] 1593, december 11., Mekinje:

Jera Radovič, mekinjska opatinja, je sporočila patriarhu, da ima Suzana še vedno zveze z mlajšimi nunami, saj si z njimi dopisuje in jih ščuva proti njej. Želela je tudi, da bi jo premestili v Škofjo Loko ali kak drug kraj, da Suzana ne bi mogla več občevati z njimi. Za Suzanino oskrbo želi plačevati določeno vsoto oziroma v zameno za prehranjevanje Suzane kakšno drugo nuno, ki bi jo poslali v Mekinje.

[Št. 7] 1594, april 4., Mekinje:

Mekinjska opatinja Jera Radovič je pisala patriarhu, da je pripravljena plačevati oskrbnino za Suzano kakem drugem samostanu, ne pa samostanu v Velesovem. Za Suzano naj bi se potegoval celo arhidiakon Freudenschuss, ki je nedavno prišel k samostanu in zahteval, naj mu odprejo. Suzana je med tem čakala v vozu. Opatinja mu ni odprla, ker se je bala, da bo pripeljal Suzano nazaj v mekinjski samostan.

[Št. 8] 1594, september 1., Velesovo:

Magdalena Strauss, priorinja v Velesovem, je izjavila, da Suzana ni sama odšla iz samostana v Velesovem, temveč je bila odpuščena. Na patriarhov ukaz je bila sprejeta za največ šest tednov, medtem pa je pretlelo že več mesecev in arhidiakon se ni zmenil za njena opozorila. Ker je imel samostan s Suzano velike stroške, so jo odpustili. – Istega dne je šla Suzana nazaj v Mekinje, kjer je zahtevala listino v dokaz, da je bila odpuščena. Izjavila je, da se bo za pomoč obrnila na svoje sorodnike v Kamniku, ker nima lastnih sredstev za preživetje.

[Št. 9] 1595, februar 12., Ljubljana:

Arhidiakon Gašper Freudenschuss je pisal patriarhu, da je šel v Mekinje, ker se je želel poučiti o zadevi okoli Suzane Oberburg. Ta naj bi živela v neki hišici kamniškega mesta in pobirala samostanske dolgove.

Opatinja Jera Radovič je potrdila, da je pripravljena zanjo plačevati obljubljenih 50 goldinarjev loškemu samostanu, toda Suzana se odločno brani, ne želi iti v Škofjo Loko in vztraja, da hoče ostati v samostanu, kjer je storila obljubo, pa ne kot preprosta redovnica, temveč kot plemkinja z lastno sobo.

[Št. 10] 1595, marec 5., Ljubljana:

Arhidiakon Gašper Freudenschuss je pisal patriarhu, da je Mihael Šega prinesel ukaz nadvojvode Ferdinanda, v katerem ta želi, da se Suzana ponovno sprejme v mekinjski samostan. Nune so Freudenschussa prosile za nasvet, kako naj ravnajo, ta pa jim je odgovoril, da nadvojvoda nima pravice odločati v cerkvenih zadevah. Predlagal jim je tudi, naj Suzano pošljejo v Škofjo Loko ali Velesovo, kjer bi zanjo pripravili celico.

[Št. 11] 1595, oktober 28., s.l.:

Nadvojvoda Ferdinand je prosil patriarha, naj poskrbi za odstavljeno prednico Suzano, ki se je spreobrnila in poboljšala, da jo bodo zopet sprejeli v samostan, saj lahko iz obupanosti zopet postane krivoverska.

[Št. 12] 1598, september 15., Kamnik:

Arhidiakon Sebastijan Trebuhjan je pisal patriarhu, da je bila vsota 3000 goldinarjev, ki jih je odvetnik mekinjskega samostana pred leti dal kranjskim stanovom, vrnjena samostanu. Vrnjena vsota se je porabila za davke, za poravnavo stroškov tožbe proti prejšnji prednici, del se je po nadvojvodovem ukazu porabil za kolegij jezuitov v Ljubljani, manjša vsota pa je bila razdeljena med redovnice.

[Št. 13] 1599, november 14., Mekinje:

Opatinja Jera Radovič je pisala patriarhu, da bi z redovnicami v samostanu že mirno živele, če ne bi bilo Suzane, ki še vedno ščuva nune in jih zapeljuje k nepokorščini, ubogati pa noče niti škofa.

[Št. 14] 1600, [s.d.], Kamnik:

Arhidiakon Sebastijan Trebuhjan je pisal patriarhu, da sedi bivša opatinja Suzana zaprta v celici in kakor Magdalena objokuje svoje pregrehe. (Josip Gruden je pripisal, da je videti, kot da so Suzani zaradi nepokorščine in ščuvanja slednjič le določili zapor.)

Barbara Žabota